

سِنْدُو پارتي

درجو ٿهون

سِندي

پارتيه سنوڌان

باب - چوٿون الف

بنيادي فرض

قلم 51A

بنيادي فرض : پارت جي هر هڪ ناگرڪ جو فرض آهي ته :

(الف) هو پارت جي سنوڌان کي مڃيندو، ان جي قومي جهنڊي، قومي ترانہ، آدرشن ۽ سنسٽا جي عزت ڪندو.

(ب) آدرش ويچارن، جن آزاديءَ جي لڙائيءَ لاءِ همٿايو ۽ اُتساهه ڦوڪيو، انهن جي سنڀال ۽ پوئواري ڪندو.

(ب) پارت جي ايڪٽا، اڪنڊٽا ۽ سمپوريٽا جي رکشا ڪندو.

(پ) ديش جي حفاظت ڪندو ۽ وقت پوڻ تي ديش سيوا ۾ ٽپي پوندو.

(پ) سڀني ماڻهن ۾ هڪ ايڪٽا جي پاونا پئدا ڪندو، جيڪا ڌرم، پاشا، ڪيترواد جي پيڊپاءَ کان پري هوندي. اهڙيون رسمون جيڪي عورت ذات خلاف هونديون، انهن جو بهشڪار ڪندو.

(ت) پارت جي جامع سنسڪرتي ۽ شاندار ورثي جي حفاظت ڪندو ۽ ملهه سمجهندو.

(ن) قدرتي ماحول جهڙوڪ جهنگل، ڀنڊون، نديون، جهنگلي-زندگي انهن جو بچاءُ ڪندو ۽ سڀني پراڻين لاءِ دردمندي رکندو.

(ت) وڳيانڪ درشتي، انساني ملهه، جاچ جوڇ ۽ سڌاري جي پاونا کي اهميت ڏيندو.

(ث) عام ملڪيت کي سلامت رکندو ۽ هنسا کان پري رهندو.

(ث) شخصي ۽ گڏيل مشغولين جي سڀني ڪيترن ۾ اڳتي وڌڻ جي لڳاتار ڪوشش ڪندو جنهن ملڪ اڳتي وڌندو رهي ۽ ڪاميابيءَ جي اوچاين کي چهي.

(ڪ) ماءُ يا پيءُ يا پالڪ آهي ته اهو ضرور ڏسي ته پنهنجي ٻار کي تعليم حاصل ڪرڻ جو موقعو ڏيندو. جنهن جي عمر چهن ۽ چوڏهن سالن وچ ۾ هجي.

سرڪاري فيصلو نمبر : آڀياس ۲۱۱۶ (پر. ڪر ۱۶۱۶) ايس. ڊي ۴ تاريخ ۲۰۱۶-۴-۲۵ موجب استاپت
ڪيل ڪو آرڊينينگ ڪاميٽيءَ جي تاريخ ۲۹.۱۲.۱۷ جي ميٽنگ ۾ هن درسي ڪتاب کي سنه
۲۰۱۸.۱۹ کان مختصر طور منظوري ڏني ويئي آهي.

سِنْدُو پارتي

درجو ڏهون

سِندي

مهاراشتر راجيه پانيه ڀستڪ نرمي و اڀياسڪرم سنشودن منڊل، ڀٽي

پنهجي سمارت فون ۾ DIKSHA APP ذريعي درسي ڪتاب جي پهرين
صفحي واري Q.R. Code ذريعي Digital درسي ڪتاب ۽ هر هڪ سبق ۾ آيل
Q.R. Code ذريعي ان سبق بابت پڙهڻ / پڙهائڻ لاءِ ڪارائتيون لنڪس
ملنديون.

چاپو پھريون: ۲۰۱۸ © مھاراشتر راجيہ پانڀيہ ڀُستڪ نرمٽي و اُپياسڪر سنشودن منڊل، ڀُٽي - ۴۱۱۰۰۴
 سڌاريل چاپو: ۲۰۱۹ مھاراشتر راجيہ پانڀيہ ڀُستڪ نرمٽي و اُپياس ڪرم سنشودن منڊل، وٽ هن ڪتاب جا سڀ حق واسطا محفوظ آهن. هن ڪتاب جو ڪوبه ٽڪر ڊائريڪٽر، مھاراشتر راجيہ پانڀيہ ڀُستڪ منڊل جي لکيل اجازت کان سواءِ ڪٿي نٿو سگھجي.

پرستاون

پيارا شاگرد دوستو!

توهان سڀني جو درجي ڏهين ۾ سوائِٽ آهي. هن کان اڳ واري درجي ۾ به توهان سنڌو يارتي ڪتاب پڙهيو آهي. درجي ڏهين جو هي درسي ڪتاب اوهانجي هٿن ۾ ڏيندي اسانکي بيحد خوشي ٿي رهي آهي.

دوستو سنڌي ٻولي سٺي نموني ڳالهائڻ ٻولهائڻ اچڻ لاءِ اوهانجو لفظن جو خزانو چڱو هجي. ان لاءِ هن درسي ڪتاب جون آکاڻيون، گفتگو، سبق / ڪوٽائون، گيت پڙهي نوان نوان لفظ، اصطلاح چوڻيون سکڻ لاءِ ملنديون اسانکي ائين لڳي ٿو ته اهو ڪتاب پڙهي توهانجو مائٽر پاشا لاءِ پيار ضرور وڌندو.

توهانکي وڻي ان لاءِ درسي ڪتاب ۾ لفظن جي راند، پورڪ اُپياس، ماڻ ۾ پڙهو، پاڻ ڪريان - پاڻ سڪان، چتر ڇاپيو ٻڌايو جملا بدلائي لکو. اهڙي نموني جون انيڪ مشغوليون ڏنيون آهن. ساڳي نموني وياڪرڻ جا الڳ الڳ روپ سڳي نموني ڏنا ويا آهن. ان کانسواءِ نئين نموني جي بدلائي ڳالهائڻ ۽ لکڻ جو موقعو مليل آهي. توهانکي موبائيل ۽ ڪامپيوٽر سان وڻائي سان واپرائڻ اچي ٿو. ان نظريي سان ڪجهه مشغوليون ڏنل آهن. وڌيڪ ڄاڻ لاءِ ايپ جي وسيلي ڪيو. آر ڪوڊ ذريعي هر هڪ سبق جي وڌيڪ ڄاڻ فائدي واري آهي. ان جو اُپياس ۾ اُپيوگ ٿيندو. سنڌي پاشا سکڻ وقت ان مان ڪجهه ملهه سکڻ. سماجڪ مسئلا سمجھڻ ۽ اُهي حل ڪرڻ لاءِ اُن تڏ هجي. اهو به اهميت وارو آهي. ان نظريي سان درسي ڪتاب ۾ آيل سبق، مشغولي اُپياس جو ويچار ڪريو. هي درسي ڪتاب توهانکي وڻيو ڇا؟ اهو اسانکي ٻڌايو. توهان سڀني کي شپ ڪامنٽون.

ڀُٽي:

تاريخ: ۱۸ مارچ، ۲۰۱۸

(ڊاڪٽر سُنيل مگر)

سڃاڻڪ

مھاراشتر راجيہ پانڀيہ ڀُستڪ نرمٽي و اُپياس ڪرم سنشودن منڊل، ڀُٽي

- سنڌي پاشا سمٽي ۽ اُپياس گت سمٽي : ڊاڪٽر ديال 'آشا' سپاڀتي
 شري اشوڪ ڪملداس مڪتا ميمبر
 شري ممتي ميران مهيش گدواڻي ميمبر
 شري وجيه راجڪمار منڱلاڻي ميمبر
 شري گوورڌن شرما 'گھايل' ميمبر
 شري ممتي راجيشري جينانند ٽيڪچنداڻي ميمبر
 شري ممتي ڪاڄل اَنيل رامچنداڻي ميمبر
- مڪيه سھ سنيوڪ : شري ممتي پراچي رويندر سائي
 سنيوڪ : شري ممتي ڪيتڪي جاني
 (انچارج وشيش اڌڪاري سنڌي)
- سنيوڪ سھايہ : شري ممتي گيتا گڻيش ناڪر
 (ڪاپي رائٽر، سنڌي)
- ٽائپ سيٽنگ : شويپا لعلچنداڻي
- چترڪار : ڪماري سوڀنالي وجيه ڪمار اُڀاڌيہ
 نرمٽي : شري سچيتانند آفڙي (مڪيه نرمٽي اڌڪاري)
 شري راجيندر چندرڪر (نرمٽي اڌڪاري)
- پرڪاشڪ : شري وويڪ اُتھر گوساوي،
 پانڀيہ ڀُستڪ نرمٽي منڊل،
 پرياديوي، ممبئي - ۲۵.
- ڪاغذ : ۷۰ جي. ايس. ايم. ڪريم وو
 پرنٽنگ آرڊر :
 چاپيندڙ :

ڀارت جو سنوڌان

ديباچو

اسين ڀارت جا لوڪ، ڀارت کي هڪ مڪمل طور
خودمختيار سماجواڊي سَرو ڌرم ۽ سر-ڀاؤ وارو
لوڪشاهي گُٺرا جيئڻ لاءِ گنڀيرتا سان فيصلو
ڪري ۽ انهيءَ جي سڀني ناگَرڪن کي :

سماجڪ، آرٿڪ ۽ راجنيتڪ نڀاءُ، ويچار، اظهار،
وشواس، شردا ۽ اڀاسنا جي آزاديءَ درجي ۽ موقعي
جي سمانتا؛ خاطريءَ سان حاصل ڪرائڻ ۽ انهن
سڀني ۾ شخصي سؤمان ۽ راشتر جي ايڪتا توڙي
اڪنڊتا جي خاطري ڏيندڙ ڀائڻپيارو وڌائڻ لاءِ.

اسان جي هن سنوڌان سڀا ۾ اڄ تاريخ چويهين
نومبر، ۱۹۴۹ جي ڏينهن، هن ذريعي هيءُ سنوڌان
سويڪار ڪري، ان کي قانون جي روپ ۾ پاڻ کي
ارڀڻ ڪريون ٿا.

راشتر گيت

جَنَ گَرُ مَنَ اَڌيناڻڪَ جِيَهَ هي،
پَارَتَ پايَگِيَهَ وڌاڻا
پَنڄابَ، سنڌَ، گُجراتَ، مَراڻا،
دِراوڙَ، اُتڪَلَ، بَنگَ،
وَنڌِيَهَ، هِماچَلَ، يَمُنا، گَنگا،
اُچَلَ، جَلِ ڌَ تَرَنگَ،
تَوَ شُپَ نامي جاڳي،
تَوَ شُپَ آشيَسَ ماڳي،
گاهي تَوَ جِيَهَ - گاتا،
جَنَ گَرُ - مَنَڌَلَ داڻڪَ جِيَهَ هي
پَارَتَ پايَگِيَهَ وڌاڻا،
جِيَهَ هي، جِيَهَ هي، جِيَهَ هي،
جِيَهَ جِيَهَ جِيَهَ جِيَهَ هي.

پرڻگيا

پَارَتَ منهنجو ديش آهي. سڀ
پارتو اسي منهنجا پائر ۽ پينر آهن.
مونکي پنهنجي ديش لاءِ پيار آهي ۽
مونکي ان جي شاندار ۽ طرح طرح جي
ورثي تي گورو آهي. مان سدائين ان جي
لائق ٿيڻ جو جتن ڪندو رهندس.
مان پنهنجن مٿن مائٽن، اُستادن ۽
سڀني بزرگن جو سَنمان ڪندس ۽ هر
ڪنهن سان فضيلت ڀريو ورتاءُ ڪندس.
مان پرڻگيا ٿو ڪريان ته مان
پنهنجي ديش ۽ ديشواسين سان سڄو ٿي
رهندس. انهن جي ڪلياڻ ۽ آسودگيءَ
۾ ئي منهنجو سک سمايل آهي.

Sindhi X Composite Course

وشيم : سنڌي (جمع ڪورس)

درجو : ڏهون اڀياسڪرم

مقصد :-

’مهراڻ شتر راجيه اڀياسڪرم خاڪو ۲۰۱۲‘ موجب سڪڻ سيکارڻ جي ترڪيب ۾ ڪيتريون ئي تبديليون آنديون ويون آهن. درجو ڏهون سنڌي جمع ڪورس درسي ڪتاب تيار ڪرڻ وقت هيٺيان مقصد ڏيان ۾ رکيا ويا آهن.

۱. درسي ڪتاب ۾ ڏنل نثر ۽ نظم جي مواد کي شاگرد سولائيءَ سان سمجھي سگھي ٿو.
۲. امتحاني سوال کي پيپر بدران عملي پرچو اها تبديل آڻڻ سبب ڏنل مواد سان لاڳاپو رکندڙ مشغوليون ڏنل آهن. جيئن شاگرد پاڻ عملي ڪاروايون ڪري پنهنجو بيان وڌائي سگھن ٿا.
۳. ٻار سوال جواب لکڻ بدران پنهنجي عمر ۽ ڪلپنا شڪتيءَ موجب ويچار ظاهر ڪري سگھي.
۴. نثر ۽ نظم سان لاڳاپو نه رکندڙ ڏنل مشغولين ۾ ٻار پاڻ بهرو وٺي ’پاڻ ڪريان، پاڻ سڪان‘ ان مٿي تي هلي پنهنجي دماغي قابليت وڌائي سگھي.
۵. ٻڌل ۽ پڙهيل ساهتيه جي جڏا جڏا انگن کي شاگرد پنهنجي لفظن ۾ بيان ڪري سگھي.
۶. ڊڪشنريءَ جي استعمال کي شاگرد وڌيڪ اهميت ڏي.
۷. ٻوليءَ تي شاگرد پڪڙ حاصل ڪري سگھي جيئن سکيا جي جڏا جڏا ڪيترن ۾ پنهنجا ويچار مناسب طريقي ظاهر ڪري سگھي.
۸. درسي ڪتاب ۾ بيان رچناوڌ ۽ مشغولي آڌارت سکيا تي زور ڏنو ويو آهي، جيئن شاگرد جي سڪڻ جي لاءِ دلچسپي وڌي ۽ مشغوليون ڪاميابيءَ سان پوريون ڪري سڪڻ ۽ سيکارڻ جي پرڪريا ۾ هوڃست پائيدار بڻي.
۹. پنهنجا آزمودا، ٻڌل / پڙهيل، گھٽنائون، واقعا، آکاڻيون پنهنجن لفظن ۾ بيان ڪري / لکي سگھي.
۱۰. ديش پڳتي، صحت، صاف صفائي، انساني جذباتن جو قدر، پاڻ تي پاڙڻ انهن وڻين بابت شاگردن جي سمجھه صحيح ۽ پختي بڻجي.
۱۱. شاگرد، گھر، اسڪول ۽ ديش ڏانهن پنهنجون جوابداريون سمجھي سگھي.
۱۲. پرياورڻ جي سنڀال ڪري سگھي.

فهرست

نثر

نمبر	سبق	ليکڪ	صفح
1.	آتم وشواس	نامديو ڊي. لاڏلا	1
2.	وتايو فقير	وشنداس آسراڻي	5
3.	نئون ڀڳ	منوهر چڱهه	8
4.	منگل يان	----	14
5.	زبان	ڊا. فرملا آسناني	18
6.	پسيني جي ڪمائي	ايسر سنگهه بيدي	22
7.	سننو شهاڻي	وشنو شرما	27
8.	مائڪرو ڪهاڻيون	----	30

نظم

	بيت	شاعر	
1.	گيت	موتي پرڪاش	34
2.	غزل	ايسر . ڪمل	37
3.	شاهه جا بيت	شاهه صاحب	40
4.	ڪنول جو گل	هري دلير	42
5.	سج	ليڪراج 'عزيز'	46
6.	ساميءَ جا سلوڪ	چئنراءِ بچومل لنڊ 'سامي'	48